

Légrády Imre

Írta: Litteratus

Légrády Imre a magyar újságírás egyik vezéralakja volt. A Pesti Hírlap alapítójának, Légrády Károlynak fia, munkájának folytatója és örököse. És örököse egyúttal a múlt század nagy újságírói hagyományainak is. 1902-ben lépett a Pesti Hírlap szolgálatába, előbb mint munkatárs, később mint felelős szerkesztő, majd mint laptulajdonos-főszerkesztő, de lett légyen bármily vezető helyzetben, a laptulajdonos sohasem nyomta el benne az igazi újságírót. Vérbeli szerkesztő volt és maradt. Még atyja életében, mikor a lap politikai irányítása Légrády Károly kezében volt, Légrády Imre egyéniségének bélyegét rányomta a lap csaknem minden egyéb rovatára, a szerkesztői üzenetek-től a tárcarovatig, ösztönös pszichológiával ismerte a közönséget és vezette az írókat a közönség ismeretére. Atyja halálával szállt rá a Pesti Hírlap teljes szellemi vezetése. Légrády Imrét, mint kemény, egyenes jellemű embert ismerték és valóban, nagy feladata átvételekor és később sem volt soha habozó, vagy tétovázó. Jellemének szilárdságán, elméje biztos józanságán kívül nagy hagyományok irányították cselekedeteit.

Gyermek volt még, írja ő maga egy — nem a nyilvánosságnaak szánt, de azóta újságtörténelmi dokumentummá vált — levelében, amikor atyai öreg barátja-, Deák Ferenc, kifejezte azt a kívánságát, hogy meg akarja áldani. „Mindenkinek fel kellett állni — írja le Légrády Imre e bibliai fenségű jelenetet —, engem maga elé állított, öreg kezét fejemre téve. Azt mondta: Szeresd hazádat és élj úgy, hogy soha ne kelljen pirulnod, ha lelked öntükrébe néz. Mikor már nagyocska lettem, éreztem — folytatta Légrády Imre —, milyen óriási teherrel megyek én ezzel az áldással neki az életnek. De mégis megtartottam azt es az a röpke mosoly, ami olykor-olykor megjelenik az arcomon és melyet észrevesz mindenki, még a gyermek is: innen van. Ilyenkor lelkem öntükrébe néz és meg vagyok elégedve azzal, amit tettem”.

A fogadalmat, amit a gyermek tett, a harcos férfi megtartotta. És a sors, mintha tetézni akarta volna súlyos ajándékát, Légrády Imrét tizenöt éves ifjú korában a turini remete elé vezeti, hogy mintegy másodszor köteleztessék el a magyar sorsnak. „Ne szünjenek meg küzdeni azért, amiért én küzdöttem és szenvedem a száműzetés keservét: a nemzet függetlenségéért — mondta Kossuth Lajos, a tőle búcsúzó zarándokoknak. És a tizenöt éves fiú lelkébe mélyen vésődtek e szavak jövőendő pályája célkitűzése gyanánt.

Mikor 1902-ben a nagy köziooi harc kezdetén Légrády

sával és erős meggyőződésével azoknak az oldalán állt, akik a nemzeti jogokat védelmezték. Nagy harcosa volt e küzdelemnek, mindig becsülettel, önzetlenül állapítva meg, mi a nemzet igazi érdeke. A Pesti Hírlap sikere és tekintélye nőttön-nőtt a harcok alatt, melyek Légrády Imre személyes bátorságát is próbára tették. Az író bátorsága a gondolat, de Légrády Imre harcos is volt: sem a hatalomtól, sem a csöcseléktől nem ijedt meg, mindkettővel tudott és mert szembezállni. A nehéz küzdelem után nehezebbek következtek: a háború, forradalom, kommün évei és hónapjai, a Pesti Hírlap épületének ostromlása, Légrády Imre kommunizmusbeli fogsága. Mint Jóbot, Isten testi- leg is próbára tette, de Légrády siralmait nem hallotta senki. „Nem elég a nemzeti eszmét akkor hirdetni, — jegyezte föl fogságában — mikor süt a nap, szenvedni is kell érte a megpróbáltatás óráiban”. Az az ideális újságíró volt, amilyenek Széchenyi akarta látni a nyilvános szó és írás emberét: aki úgy is cselekszik, mint ahogy ír, saját példáját állítva tanúság gyanánt a nemzet elé.

Akik Légrády Imrét ismerték, tisztelték benne a puritán férfiút, aki hiúság nélkül való. Cím, rang, kitüntetés: semmi volt előtte.

A nemzeti jogokért, a nemzeti élet teljes kivirágzásáért küzdött és — tragikus megpróbáltatáskép — meg kellett érnie, hogy a román cenzúra ellenjegyzése alatt megjelent Pesti Hírlapban búcsúzott el hivatásától, munkatársaitól, közönségétől. De még ekkor, betegen, világtalanul sem vesztette el hitét.

„Egyéni érvényesülés vágya sohasem vezetett — írja búcsúszavában a jó harcos örök hitével —, mindig csak azt néztem, mi használ a nemzetnek. A harcokban, miket nehéz időkben a lap hasábjain folytattam, soha meg nem tagadtam a nemzeti eszmét, se a kormányok, se a pártok kedvéért. Most új feladatok várnak a nemzetre: megépítése az új Magyarországnak. Az építő munkához erős, fiatal karra van szükség és az öreg zászlótartó visszavonul. De a zászló marad a régi. Egy ember élete rövid ahhoz, hogy megérje az általa hirdetett eszmék diadalát, de a hírlapnak élnie kell, míg az az irány, az a szellem, azok a reformtervek, amiket képvisel, a nemzet javára tetet nem öltenek”.

Az öreg zászlótartó visszavonult, miután örökségét, melyet a magyarok legnagyobbjaitól kapott, épen és megtetézve átadta utódának.

Légrády Imre azóta visszavonultan élt, néha jelent meg az egykori gazda vendégként a Pesti Hírlap szerkesztőségében. Világtalan volt, de látott, látta, ami a lapnál történt s talán ez tartotta benne élete derűjét. Látta, hogy öröksége, két nemzedék s tulajdon élete alkotása nőttön nő s nem hogy megtagadná, hanem dicsőségesen fejleszti nemes hagyományait. Látta, hogy

az új zászlótartó, Légrády Ottó dr. époly szívós és kitartó, mint ő. Láta a komoly és eredményes igyekezetet, mellyel a lap a magyar nemzet érdekeit nemcsak itthon, hanem a külföld előtt is képviseli, látta a finom, intellektuális harcot, a lap teljes virágbaszökkenését. Láta minden újításban első voltát, látta, hogy a lap az újítások közül csupán egyetlenegyét nem honosított meg: a modern kor szinte követelő ízléstelen túlzásait. Az új zászlótartóban láthatta a régi nemes hagyományok megtartóját és fejlesztőjét.

Légrády Imre lélekben sohasem szakadt el sem lapjától, sem az újságírástól. Gondja volt azokra, akik egykor híven szolgálták, azokra, akiket ismert s azokra is, akik az ő nyugalombavonulása óta álltak be az újságírók sorába. A magyar nemzet érdekeit szolgálta az újságíráson keresztül: ez volt az eszmény, amelyhez jóban-rosszban hű maradt élete utolsó pillanataíig.